



MŰVÉSZETI KRÓNIKA.

□ A forrongó, mozgalmas téli szezonból a képzőművészet is kikéri a maga részét. A ma már közszükségletté vált művészeti eseményeknek mind szélesebbretergű közönségből álló szemlélője van. Az apró érdeklődő csoportokat a művészet szükséglet-szerű hódítása hatalmas tömeggé nevelte, amely szeretettel táplálja szépért és nemesért hevülő lelkét mindazzal, amiket a szezon ebben az irányban a pikturáért és szobrászatért lelkesülő publikumnak nyújthat. A nézőkből megértőket, az immel-ámmal mecénáskodókból lelkes művásárlókat képezett a kultúra érlelő melege. A mindjobban kifinomodó művészi meglátás, az esztétikai érzések megvesztegethetetlensége a dolgozó, talentumban és invencióban erősödő, alkotásaikban az örökbecsű felé hajló művészek köré a méltánylóknak akkora falankszát gyűjtötte, amely az erkölcsi elismerés mellett kellő anyagi ellenérték biztosításával teszi lehetővé az ecset és véső mestereinek a művészet zavartalan kultuszát.

□ A mi, aránylag fiatal, művészi életünk sárkányszárnyakon röppent előre. Hihetetlen gyors és méreteiben imponáló megerősödése lehetővé tette egy dolgos, zseniális művésztábor létének biztosítását. Minden hétenek, ugyyszólván mindennapnak megvan a maga művészi eseménye, amely táplálva a műértő közönség lelki szükségletét, egyúttal a művásárlások terjedésével tiszteletreméltó műtermi forgalmat idéz elő. A képtelen olajnyomatok tükörfakereteikkel kikerültek a kültelki szobák salétromfoltos falaira. Az előkelő és finomabb polgári lakosztályok izléses berendezéséből nem hiányzik egy-egy jónevű piktör becses alkotása s a diszkrét szalón mahagóniállványán kiállítási szobrászati műdarabokat fedez fel a hozzáértő látogató szeme. A művásárlás ma már nem a művészi munkát lekicsinylő „múpártolás“, mert a ki áldoz, az megfelelő művészi ellenértéket kap, sőt alapjában véve nagyobb értéket, miután a művészi név öregbülésével együtt jár a mű becsének növekedése is.

□ De nemcsak a fővárosban tapasztalhatjuk a művé-

szet iránti előszeretet népszerűsödését. Az ez irányú elismerésből nagy részt kell juttatnunk a vidéki városoknak, amelyek a vándorkiállítások lehetővé tétele mellett a vásárlási kedv váratlan méretű megnyilvánulásáról tettek tanúságot. A felvidék hét nagyobb városának egymásután volt alkalmá gyönyörködni a magyar képzőművészek elsőrangú alkotásaiban. A vándorkiállítások kulturális missziója élénken kiviláglik abból a nemes versenyből is, hogy miként egykor Homérosért hét város versengett, úgy hét város vetélkedik abban a felvidéken: melyikében állítsák fel a felvidéki képzőművészeti muzeumot. Ez az északmagyarországi vándorkiállítás tiszteletet követelő eredményekkel zárult. Több, mint a fele a műtárgyaknak kelt el hetvenezer korona értékben. Jól eső érzelmekkel számol be a krónikás róla.

□ Sőt némi örömmel kell megemlékeznünk arról, hogy a mi aránylag fiatal művészeti közéletünk ott tart, ahol a külföldi kultúra csak sok száz év után: tudniillik már nálunk is hamisítanak képeket. Miután pedig hamisítani csak becses dolgokat, érdemes művészek nevét és munkáját szokás, ezt a lendületes művészi életet kísérő, végeredményében azonban kellemetlen kinövést, némileg az öröm derűjével kell köszöntenünk. A fővárosban és a vidéken mindgyakrabban fordulnak meg kiváló hírű mestereink szigillumával ellátott mázolómanó, rosszul sikerült utánérzések, amelyeket mérsékelt áron akasztanak a könnyen beugró vásárlók nyakába. Ajánlatos tehát, hogy a közönség szokják le az ugynevezett „kézalatti vásárlásokról“ s csak abszolút megbízható helyről szerezze be a műtárgyakat, lehetőleg pedig kiállításokon vásároljon.

□ Hiszen van megbízható műkereskedő elég. A magyar művészet fejlődésével feléledt a magyar műkereskedelem is. Vége van már régen annak az időnek, amikor festőink vándorbottal járták be az uri kuriákat s megkérdezték, van-e valami festenivaló s nyomban elkészítették és értékesítették potom pénzen kezük

munkáját. A műtárlatok is csak a hatvanas évek vége felé keletkeztek s a nyolcvanas évek végéig csak egy-egy műkiállítás volt alkalmuk a művészeknek alkotásaik értékesítésére. A kilencvenes évek elején Budapesten Kókai próbálkozott meg műkereskedéssel, de nem bírta sokáig és beszüntette ezt az üzletágat. Mig aztán az utóbbi tíz év alatt egymásután keletkezett a sok műkereskedés s ma viruló kereseti forrássá lett. Persze, mint minden hirtelen nekilendülésnek, úgy ennek is megjöttek a maga kinövésai. Sok képhamisító és képsvihak termett a bő művészi aratás mögött. Nem ajánlhatjuk eléggé a művészet és műkereskedés szélhámosaitól való óvakodást. Egyébként ma már egyes nagyobb vidéki városban is vannak megbízható műkereskedők és valóban nem feltétlen szükségszerűsége a műpártolásnak, hogy a becsületes művásárló közönség becsapassa magát.

□ Az egyéni művásárlások mögött nem marad el az állam sem. A képzőművészeti tanács művásárló bizottsága, a Nemzeti Szalonban, ambícióval válogatta ki az állam számára megvásárlandó műdarabokat. Ez alkalommal nagy dicsérettel emlékeztek meg Jávor Pál és Székely Andor műveiről. Jávor az 500 koronás Nemes-díjat, Székely pedig a Törley-díjat nyerte el kiváló alkotásával.

□ A Könyves Kálmán kiállítási szalonjában Raffaelli és a skót mesterek műkiállítása vonz szép számú közönséget. Raffaelli izléses rézkarcai, alakrajzai, tájképei, finom nőiaktjai, a párisi látképek, különösen a Champs Elysées, a Notre Dame és a Boulevard des Italiens, az olajfestmények és olajpasztelek ragyogó látványt nyújtanak. Csupa mozgás, könnyedség, elmés stílus. A skót festők higgadtabb vízfestményei, Alison portréi, Burns, Fulton, Laing, Adam Walter s a többiek munkái elsőrangú alkotások. Sok nézője lesz a Simplicissimus korán elhunyt rajzolójának Rezni-

cseknek és Rudolf Wilkének, akik a vonal klasszikus mestereiként becses művekkel egészítették ki a kiállítást.

□ Ilyen bevezetés mellett csak a legőszintébb érdeklődéssel tekinthetünk a szezon dereka felé, amelyet a Műcsarnok ez évi programja tesz kiválóan élvezetessé. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubiláris esztendejéhez érkezett el. Az ötvenedik évfordulót március huszonhatodikán ünnepélyes közgyűlés keretében ülik meg. Ez alkalommal áldozni fognak a magyar festőművészet nagymesterei, a feledhetetlen Székely Bertalan emlékezetének.

□ Székely Bertalan művészi hagyatékának kiállítását február elején nyitják meg a közönség előtt. A hagyaték rendezésével és leltározásával csak most készült el a család részéről felkért bizottság. A négy hónapi szorgos munka olyan gazdag és imponáló kiállítást fog eredményezni, amelyhez fogható talán csak a Lotz-kiállítás lehetett. A kiállítás sok olyan végtelen becses műnek szenzációjával fog hatni, amely művészi munkák létezéséről tudomásunk nem volt. A mester utolsó éveiben csak dolgozott, de ki nem állított s így a hagyaték sokfélesége és gazdagsága elementáris erővel fogja bámolatba ejteni a nézőket.

□ A Székely kiállítástól kezdődőleg a Műcsarnok kapui nyitva maradnak ez év végéig. Mert utána következik a rendes tavaszi kiállítás. Ez átadja helyét a nemrégiben elhunyt szépeplékű Bruck Lajos festőművész munkáinak. A kiállítási termekben osztozni fog vele a tragikus módon elhunyt Pap Henrik hátrahagyott műveinek gyűjteménye. Végül az év hátralévő részét a téli kiállítás foglalja le.

□ Így tehát feszült figyelemmel tekinthetünk a közeljövő művészeti eseményei elé, amelyekről hiven be fogunk számolni művészeti krónikáinkban.

FALK RICHÁRD.

